

Jatrogenne płynotoki w przebiegu operacji osteoplastycznych zatoki czołowej

Iatrogenic CSF leak as a complication of osteoplastic flap surgery of the frontal sinus

Tomasz Gotlib, Andrzej Krzeski, Jarosław Balcerzak, Kazimierz Niemczyk

Streszczenie

Celem pracy jest analiza kliniczna przypadków jatrogennych płynotoków, które wystąpiły w przebiegu operacji osteoplastycznej zatoki czołowej.

Materiał i metoda: Przeanalizowano dokumentację pacjentów, u których wykonano operację osteoplastyczną w Klinice Otolaryngologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w latach 2000-2007.

Wyniki: Spośród 62 operacji osteoplastycznych płynotok w przebiegu operacji wystąpił w 4 przypadkach (6,5%). Wskazaniem do operacji osteoplastycznej w przypadkach powikłanych płynotokiem były: rozległe kostniaki (dwa przypadki), włókniak kostniejący, ziarniniak cholesterolowy.

Wszystkie płynotoki były zaopatrywane śródoperacyjnie. Zastosowane metody leczenia okazały się skuteczne w długookresowej obserwacji.

Przedstawiono zastosowane metody śródoperacyjnego zaopatrywania płynotoków, dyskusję na temat technicznych aspektów operacji osteoplastycznej.

Hasła indeksowe: operacja osteoplastyczna, płynotok, zatoka czołowa, powikłania

Abstract

The aim of the study was to evaluate CSF leak as a complication of osteoplastic flap surgery of the frontal sinus. Material and methods:

Medical recordings of the patients that underwent osteoplastic flap surgery of the frontal sinus were analyzed. Results: among 62 patients operated between 2000 and 2007 there were 4 cases of intraoperative CSF leak (6,5% of cases). In all complicated cases indication for surgery was benign large tumor of the frontal sinus, among them there were two cases of osteoma, one cholesterol granuloma and ossifying fibroma. All CSF leaks were successfully closed with multilayer underlay or overlay graft. The technical aspects of the osteoplastic flap surgery of the frontal sinus are discussed.

Key words: osteoplastic frontal sinus surgery, CSF leak, frontal sinus, complications